

ÖSTERSJÖSEMINARIUM 2014

Åtgärdsarbete, innovation och samverkan för
en hållbar Östersjöregion

2 oktober, Spårvagnshallarna, Stockholm

Dagens och morgondagens konkreta utmaningar och möjligheter

Samverkan över nationsgränser

Viktigaste nyheterna och trenderna

Lösningar, innovationer och goda exempel

Praktiska verktyg där åtgärdsarbete och ekonomi går hand i hand

Åtgärdsarbete, innovation och samverkan för en hållbar Östersjöregion

Samtliga länder i Östersjöns närhet är beroende av en frisk och levande Östersjö. Samtidigt hotas det känsliga innanhavet av en rad potentiella faror som exempelvis övergödning, ökad sjöfart, utsläpp från industrier och överfiskning.

Den 2 oktober är det dags för IVL Svenska Miljöinstitutets återkommande Östersjöseminarium. Där samlar vi alla som engagerar sig i Östersjöfrågorna för att nå det övergripande målet – en frisk Östersjö. Under dagen diskuterar vi framstegen inom de internationella Östersjö-samarbetena, metoder för att förbättra vattenkvaliteten samt önskemål från förra årets deltagare, konkreta åtgärdsarbeten för att förbättra Östersjömiljön.

Välkommen att delta på seminariet där du har chansen att själv bidra med erfarenheter och frågor under dagen.

Tid: 2 oktober kl. 9.00 – 17:30
Plats: Spårvagnshallarna, Birger Jarlsgatan 57 A, Stockholm
Avgift: 2 900 kronor (exkl. moms)
Anmälan: Anmäl dig på [IVL Svenska Miljöinstitutets hemsida](#)
Producent: [Lidia Partheni](#), IVL Svenska Miljöinstitutet
Mer info: Kontakta oss via e-post kunskap@ivl.se eller via telefon 08-598 564 71

Moderator:

Jonas Fejes, IVL Svenska Miljöinstitutet

Debattmoderator:

Susanna Baltscheffsky, Ny Teknik

Talare:

Anders Alm, Miljödepartementet
Christian Baresel, IVL Svenska Miljöinstitutet
Carl Carlsson, Redarföreningen
Joakim Hjelm, Sveriges Lantbruksuniversitet SLU
Allan Larsson, Forum Östersjön
Karl-Johan Lehtinen, Nordiska Miljöfinansbolaget
Isabella Lövin, Europaparlamentet
Pauli Merriman, WWF Baltic Ecoregion Programme
Maxi Nachtigall, Baltic 21, CBSS

Tony Persson, IVL Svenska Miljöinstitutet
Björn Risinger, Havs- och vattenmyndigheten
Ulf Savbäck, Tillväxtverket
Anders Stigebrandt, Göteborgs Universitet
Conrad Stralka, Baltic Sea 2020
Kristina Svinhufvud, Käppalaförbundet
Peter Sörngård, Svenskt vatten
Peter Wallenberg, Lantbrukarnas Riksförbund
Fredrik Wulff, Stockholms Universitet

- 08.30 – 09.00 **Registrering och kaffe**
- 09.00 – 09.05 **Moderator Jonas Fejes, IVL Svenska Miljöinstitutet hälsar välkommen!**
- 09.05 – 10.35 **Åtgärder – Introduktion och överblick – var är vi nu?**
- 09.05 – 09.20 **40 års internationellt samarbete för att rädda Östersjön – Kommer vi att gå i mål?**
Helsingforskommissionens (Helcom) arbete och utvecklingen av Östersjöns miljötillstånd.
Vad har det internationella samarbetet gett för resultat, vilka miljöproblem har vi löst och hur ska vi gå vidare för att förbättra Östersjöns miljöstatus
Anders Alm, departementsekreterare, Miljödepartementet
- 09.20 – 09.35 **EU:s strategi för Östersjöregionen – Hur går det svenska genomförandet?**
EU:s strategi för Östersjön engagerar flera svenska myndigheter och regioner. Vilket mervärde ger det arbetet och hur tar vi hand om resultaten? Vilken nystart kan EU:s nya programperiod innebära? Utifrån aktörernas rapportering om arbetet försöker Tillväxtverket dra slutsatser inför framtiden.
Ulf Savbäck, koordinator för Östersjöstrategin, Tillväxtverket
- 09.35 - 09.50 **Klimatanpassningsstrategi för Östersjöregionen – Lärdomar från makroregionala samarbeten**
Maxi Nachtigall berättar hur en dialog mellan forskare och politiker etablerades genom utvecklandet av anpassningsstrategin för Östersjön, samt de viktigaste lärdomarna från detta.
Maxi Nachtigall, rådgivare, hållbar utveckling, Baltic 21, CBSS
- 09.50 - 10.05 **Möjligheter och begränsningar för avlopp**
Peter Sörngård speglar hur EU:s avloppsdirektiv och Helcoms utsläppskrav relaterar till den potential som finns i dagens reningsverk.
Peter Sörngård, rådgivare, Svenskt vatten
- 10.05 – 10.35 **Frågor och diskussion kring förmiddagens presentationer: Hur ska Sverige agera internationellt för att rädda Östersjön?**
Anders Alm, departementsekreterare, Miljödepartementet
Christian Baresel, forskare, IVL Svenska Miljöinstitutet
Maxi Nachtigall, rådgivare, hållbar utveckling, Baltic 21, CBSS
Ulf Savbäck, koordinator för Östersjöstrategin, Tillväxtverket
Peter Sörngård, rådgivare, Svenskt vatten
- 10.35 – 11.00 **Förmiddagspaus**
- 11.00 – 12.40 **Förutsättningar för Östersjöns framtid**
- 11.00 – 11.45 **Helhetssyn och försiktighet för att skydda Östersjön**
Isabella Lövin diskuterar behovet av en integrerad havsmiljöförvaltning där man tar hänsyn till alla typer av aktiviteter som påverkar miljön och ekosystemen i Östersjön. Klimatförändring, fisketryck, övergödning, döda bottenar, miljögifter och höjda vattentemperaturer samverkar – men vi har otillräcklig kunskap om hur.
Isabella Lövin, Europaparlamentet (MP)

- 11.45 – 12.00 **Verkstad i havsmiljöarbetet – Åtgärdsprogram och havsplanering**
HaV arbetar med åtgärdsprogrammet inom havsmiljödirektivet, EU:s gemensamma väg mot friska havsområden. Björn Risinger berättar om aktuella insatser i implementeringen av den nya fiskeripolitiken och arbetsläget i den nya fysiska havsplaneringen.
Björn Risinger, generaldirektör, Havs- och vattenmyndigheten
- 12.00 – 12.40 **Diskussion: Övergödningen av Östersjön**
Finns det tecken som visar att Östersjön blir friskare, eller är ekosystemet så rubbat att havet inte kan återhämta sig? Förhoppningen är att panelen ska kunna peka ut en möjlig väg framåt och beskriva vad som krävs för att nå dit.
Moderator: Susanna Baltscheffsky, chefredaktör, Ny Teknik
Allan Larsson, Forum Östersjön
Isabella Lövin, Europaparlamentet (MP)
Conrad Stralka, verksamhetschef, Baltic Sea 2020
Fredrik Wulff, professor i marin systemekologi, Stockholms Universitet
- 12.40 – 13.40 **Lunch**
- 13.40 – 14.25 **Konkreta åtgärder för att förbättra Östersjömiljön**
- 13.40 – 13.55 **En droppe sunt förnuft – Framtidens fiskeriförvaltning i Östersjön**
EU:s nya gemensamma fiskeripolitik från januari 2014 innehåller en hel del nyheter och ökade möjligheter för att nå en långsiktigt hållbar fiskeriförvaltning. Joakim Hjelm tar upp aktuella problem och frågor för Östersjöregionen och visar hur verktygen i den gemensamma fiskeripolitiken kan underlätta detta arbete.
Joakim Hjelm, Sveriges Lantbruksuniversitet SLU
- 13.55 – 14.10 **Sjöfartens nollvision för miljöarbete – Zero Vision Tool**
Så ska redarföreningen klara av ökade gods- och passagerarvolymerna och samtidigt minska risken för olyckor och utsläpp till luft och vatten. Zero Vision Tool är en samarbets- och projektplattform som samlar elva industriprojekt som i sin tur engagerar drygt 100 företag i sju länder.
Carl Carlsson, Redarföreningen
- 14.10 – 14.25 **Från utmaningar till möjligheter – En affärsplan för Östersjön (Presentation på engelska)**
Om arbetet för att nå en frisk Östersjö misslyckas innebär det en ekologisk katastrof, samtidigt som det kraftigt underminerar regionens framtida möjlighet till jobbskapande och ekonomisk tillväxt. Hur går vi från utmaningar till möjligheter, inte bara för Östersjöns skull, utan även vår egen?
Pauli Merriman, programdirektör, WWF Baltic Ecoregion Programme
- 14.25 – 14.55 **Eftermiddagspaus**
- 14.55 – 16.40 **Vattenrening och metoder för att direkt förbättra vattenkvaliteten**
- 14.55 – 15.10 **Reningsverkens uppströmsarbete – för renare sjöar och vattendrag**
Käppalaförbundet arbetar för renare sjöar och vattendrag. Dess uppströmsarbete handlar om att aktivt spåra källor till utsläpp. Men förändrade beteenden bland företag och hushåll är minst lika viktigt som ny reningsteknik för att rädda Östersjön.
Kristina Svinhufvud, chef för Uppströmsarbetet, Käppalaförbundet

- 15.10 – 15.25 **Dammar och filter – Åtgärder för minskning av fosforläckage från jordbruksmark**
En kombination av sedimentationsdammar och bäddar med kalkbaserade filtermaterial har visat stor potential för att minska läckage av fosfor från avrinnande vatten från jordbruksmark.
Tony Persson, forskare, IVL Svenska Miljöinstitutet
- 15.25 – 15.40 **Så kan syresättning av Östersjöns botten förbättra näringstillståndet**
Flera forskningsprojekt har undersökt möjligheten till att syresätta havsbotten i Östersjön genom att pumpa ner syrerikt havsvatten. Anders Stigebrandt berättar om ett projekt i Byfjorden och vilka resultat det gav gällande miljöeffekter av syresättning som direkt kan överföras till Östersjön.
Anders Stigebrandt, professor, Göteborgs Universitet
- 15.40 – 15.55 **Kan reningsverken bidra ännu mer?**
Reningsverken har spelat en avgörande roll för att minska utsläpp till Östersjön. Systemlösningar, ny teknik och alternativa metoder för till exempel slamhantering kan i framtiden bidra till betydande förbättringar av Östersjöns miljö, enligt Christian Baresel.
Christian Baresel, forskare på IVL Svenska Miljöinstitutet och föreståndare för FoU-anläggningen för framtidens avloppsvattenrening, Hammarby Sjöstadswerk
- 15.55 – 16.10 **Fosfor – Ett element i den cirkulära ekonomin**
Fosfor används här som ett exempel på hur synen på ett miljöproblem kan vändas till en potentiellt inkomstbringande verksamhet. Frågan är om den fosfor som ligger i botten sedimentet kan återbördas till kretsloppet? Frågeställningen belyses med flera exempel på såväl genomförda projekt som pågående utvecklingsarbete.
Karl-Johan Lehtinen, avdelningschef, Nordiska Miljöfinansbolaget NEFCO
- 16.10 – 16.25 **Maten och havet – Lantbruksåtgärder för friskare hav**
Behövs det nya arbetsformer och nya åtgärder för att minska läckage av kväve och fosfor från matproduktionen – lantbruket?
Peter Wallenberg, vattenexpert, Lantbrukarnas Riksförbund
- 16.25 – 16.40 **Frågestund och diskussion**
- 16.40 – 16.45 **Sammanfattning och avslut**
- 16.40 – 17.30 **Mingel med dryck och tilltugg**